

De Pizza Hut als Romànov

LLIBERT FERRI

L'any 1997 ha acabat a Rússia amb un advertiment, una sospita, un sondeig i l'expectació per un spot publicitari. L'avís venia dels Estats Units per a tota la comunitat occidental: l'ex-sots-secretari d'estat nord-americà Strobe Talbott advertia que els perills d'involució a Moscou s'han atenuat però ni de bon tros han desaparegut.

L'avís de Talbott coincidia amb una sospita que és gairebé una certesa: la del general Aleksandr Lébed quan insinua a dir que hi pot haver maletes nuclears incontrolades. Armes atòmiques miniaturitzades amb què grups de mafiosos terroristes podrien destruir centres de poder polític i econòmic.

El sondeig del Centre Nacional d'Estudis de l'Opinió Pública és significatiu i preocupant. No pas perquè un 20% dels escolars de Moscou digui que de gran voldria ser economista, un altre 20% fiscal o jutge i un 17% banquer. L'alarma està en el 2% llarg que triaria ser pistoler i extorsionador abans que cosmonauta.

L'expectativa d'spot publicitari és especialíssima perquè el protagonista es també singularment històric: el darrer president de la Unió Soviètica, Mikhaïl Gorbatsxov promocionarà una nova especialitat ben torrada de Pizza Hut i amb els dòlars que espera treure'n intentarà salvar la seva fundació d'estudis socials i polítics, una de les poques que funcionen a Rússia.

Però si l'avís de Talbott, la sospita de Lébed, el sondeig del CNEOP i l'anunci de Gorbatsxov a Pizza Hut són inquietants, encara ho són més les cíclics estades de Ieltsin al sanatori de Barbikha o a la sala d'operacions de l'antic hospital del Politburó. Cada vegada que el Kremlin n'anuncia una, les intrigues de palau queden fora de con-

trol. No hi ha motius per pensar, ans el contrari, que aquest deixi de ser l'escenari de 1998 per a la complexa i quasi caòtica economia de la Rússia post-soviètica. El deute salarial de l'estat als treballadors públics supera ja els 10.000 milions de dòlars i les últimes privatitzacions no han generat prou diners per pagar-lo; l'ensorrament dels mercats asiàtics ha afectat el capitalisme virtual de Rússia i els inversors han

Ieltsin ja no està tan eufòric. El seu continu pas pels hospitals fa preveure un daltabaix.

fugit; el Fons Monetari Internacional ha suspès les transferències dels crèdits per les insuficiències de la política fiscal i l'evasió de capital es calcula en més de 2.000 milions de dòlars mensuals.

Andrei Gratxov, que va ser l'últim portaveu de la presidència de l'URSS, no dubta a assegurar que l'actual nova "burgèsia" russa, com ella mateixa s'anomena, està integrada per individus que, lluny d'haver-se fet rics pel seu

El perill d'involució a Rússia s'ha atenuat, però ni de bon tros ha desaparegut. La penosa situació econòmica i social fa molt difícil una solució.

treball, han participat almenys en dues ocasions durant aquest segle, directament o mitjançant els seus parents, en el pillatge del país. Gratxov assegura irònicament que Stalin no va morir a la datxa de Kuntsevo al març de 1953 ni tampoc va néixer al poble georgià de Gori al desembre de 1879. El seu perfil autoritari i criminal era molt més antic, diu Gratxov. I creu que el totalitarisme rus necessita la democràcia simplement com a tapadora moral i per aconseguir els crèdits estrangers. El periodista K. S. Karol comparteix aquests arguments i arriba a la conclusió, horroritzat, que Ieltsin i el seu clan d'"apparàtxiks" reciclats, afavorits i financers pretenen quedar-se setanta anys més en el poder.

Una de les primeres decisions polítiques que el Kremlin haurà de prendre només començar 1998 es simbòlica: quan i on serà enterrada la família imperial, els Romànov, les restes dels quals ja han estat identificades pels científics. No són pocs els russos que esperen el funeral com una mena de punt i final que introdueixi el país en una nova etapa de serenitat i reconciliació.

Però una altre enfrontament, aquesta vegada entre el poder regional i el central, amenaça el simbòlic acte de pau i justícia històrica: el governador de Ika-terimburg, el comunista Eduard Rossel, diu que les despulles són seves i que no permetrà que se les emportin per enterrar-les a Sant Petersburg o a Moscou. Ara resulta que els hereus dels qui van afusellar la família imperial en volen fer relíquia per atreure les peregrinacions i el turisme. De la mateixa manera que Stalin es va quedar amb el cadàver de Lenin per beneficiar-se del santuari ideològic encara instal·lat a la plaça pública. Fins i tot enterrar els protagonistes de la tragèdia de 1917, Lenin i els Romànov, es presenta difícil i conflictiu en l'encara imprevisible i confusa Rússia de 1998.